

Programma 6 Financieel gezond

02 juni 2024

Maatschappelijke effecten

De gemeente is financieel gezond.

6.1. Financiën

Wat willen we bereiken?

Als gemeente gaan we bewust met ons geld om en zorgen we dat we op korte en lange termijn financieel gezond blijven. We gaan daarbij moeilijke keuzes niet uit de weg.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- de gemeente streeft naar een solide financieel beleid. Wanneer er bezuinigd moet worden wordt nadrukkelijk gekeken naar de effecten op langere termijn. Andersom moet bij investeringen ook verder gekeken worden naar de opbrengst op langere termijn.
- de uitgaven en inkomsten van de gemeente zijn transparant. De begroting en het jaarverslag zijn helder en leesbaar. Bewoners en ondernemers krijgen jaarlijks eenvoudige inzage waar geld aan is besteed en welk effect is bereikt. De algemene reserve houden we op een verantwoord niveau.
- we onderzoeken of we moeten investeren in een domein overstijgende subsidiespecialist, die kan helpen om interessante subsidies voor de gemeente binnen te halen.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Rechtmatigheidsverantwoording

Het college verantwoordt zich over 2023 voor het eerst direct aan de raad over de rechtmatigheid. Dus zonder tussenkomst van de accountant. De 'spelregels' hiervoor zijn door de raad vastgelegd met een wijziging van de financiële verordening. In deze verordening is hiervoor een apart hoofdstuk opgenomen. Hiermee zijn de formele kaders en uitgangspunten voor het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording op orde. De rechtmatigheidsverantwoording zelf is opgenomen in de jaarrekening onder 4.8 en een uitgebreidere toelichting is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering van deze jaarrekening.

Toegankelijkheid Pepperflow

Pepperflow is in 2023 vanaf begroting tot jaarstukken in alle P&C-producten toegepast. Via de voortgangsverslagen zijn de activiteiten uit de begroting 2023 geactualiseerd tot en met de realisatie in deze jaarstukken. Eind 2023 is de begroting 2024 voor alle inwoners digitaal toegankelijk gemaakt door plaatsing op de website: begroting.gooisemeren.nl.

De mogelijkheden voor een extra module voor de raadsomgeving in Pepperflow zijn onderzocht. Die module geeft raadsleden de mogelijkheid om aantekeningen te maken en te delen met andere raadsleden en technische vragen te stellen onder de juiste kopjes, die vervolgens door de organisatie beantwoord kunnen worden. De module vraagt om een specifieke training voor alle gebruikers. In 2024 wordt de toegevoegde waarde hiervan besproken en wordt een besluit genomen over de aanschaf van die module.

Onderzoek naar meerwaarde subsidiespecialist

Er is een extern bureau aangetrokken om onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor een domein-overstijgende subsidiespecialist. Eind 2023 is gestart met een eerste analyse van de huidige werkwijze met betrekking tot subsidies die wij (kunnen) aanvragen. Eind eerste kwartaal 2024 volgt een advies aan het college over de wijze van implementatie en inrichting van inkomende subsidies. Hierbij zal ook een voorstel worden gedaan op welke wijze structurele externe subsidies kunnen worden aangetrokken. Dit alles moet leiden tot bredere bewustwording, signalering en grip op de subsidiemogelijkheden en een voorstel om structureel te werken met een subsidieadviseur.

Implementatie nieuw financieel systeem

In 2023 is achter de schermen gewerkt aan de implementatie van een nieuw financieel systeem. Met ingang van 2024 is het nieuwe systeem operationeel.

6.2. Vastgoed

Wat willen we bereiken?

Vastgoed is een belangrijk instrument voor de gemeente voor het uitvoeren van gemeentelijke taken en het bereiken van doelstellingen bijvoorbeeld op het gebied van sport, onderwijs, cultuur en toerisme en in het sociaal domein. We investeren op natuurlijke momenten in duurzaamheidsmaatregelen.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- we stellen een vastgoedstrategie vast en geven hier uitvoering aan.
- we gaan verder met het verduurzamen van ons eigen vastgoed.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Portefeuilleplan vastgoed

In maart 2023 is het portefeuilleplan Vastgoed vastgesteld. Hiermee is onder andere bepaald dat het zelfstandig verhuren van woningen of commercieel vastgoed geen beleidsdoel of kerntaak is van de gemeente. In 2023 is begonnen met voorbereidingen om deze panden (9 woningen en 1 winkel) te verkopen.

Aanbesteding Vastgoedmanagementsysteem

Met alle betrokken afdelingen is een programma van eisen opgesteld. Op basis van dit programma is een uitvraag gedaan in de markt. De aanbesteding is daarmee gestart en wordt afgerond in de tweede helft van 2024.

Verduurzaming gemeentelijke gebouwen uitvoeren (ESCo-project)

De prestatieovereenkomst voor het ESCo-project is getekend. De uitwerking naar een Voorlopig Ontwerp (VO) voor de verschillende verduurzamingsmaatregelen bij de vijf panden loopt nu. Belangrijke schakel hierin, is vaststellen hoeveel energie er per jaar per pand nodig is. Dit heeft veel extra uitzoekwerk gevraagd in 2023, waardoor een deel van de uitwerking in 2024 plaatsvindt.

Verduurzaming gemeentelijke gebouwen uitdragen

Rondom de opening en ingebruikneming van de nieuwe Sporthal Bredius en de brandweerkazerne in Muiden is er volop aandacht geweest voor het circulaire en duurzame karakter van deze gebouwen. Dit heeft geleid tot artikelen in diverse vakbladen en websites.

6.3. Grondbeleid

Wat willen we bereiken?

We hanteren een grondbeleid dat concrete richting geeft aan hoe de gemeente omgaat met haar rol en positie in de ruimtelijke ontwikkeling. Het is een middel voor het faciliteren en sturen van bestuurlijk en maatschappelijk gewenste ruimtelijke ontwikkelingen en het rechtvaardig verdelen van kosten en opbrengsten tussen gemeente en grondeigenaren.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- de gemeente gaat onderzoeken wat de mogelijkheden en voordelen zijn van het voeren van een actiever grondbeleid in de toekomst.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Grondbeleid heroverwegen

Vanwege niet ingevulde capaciteit is nog niet gestart met de heroverweging van het grondbeleid. De heroverweging wordt daarom opgepakt in 2024.

Grondprijzenbrief

De eerste grondprijzenbrief van Gooise Meren is in het voorjaar vastgesteld. In de Grondprijzenbrief zijn reële, marktconforme grondprijzen opgenomen die de gemeente hanteert voor de uitgifte van gronden met verschillende functies. Op basis daarvan zijn de grondtransacties in 2023 uitgevoerd. De grondprijzenbrief wordt vanaf nu jaarlijks geactualiseerd.

Nota bovenwijkse voorzieningen

Eind 2022 is de nota bovenwijkse voorzieningen vastgesteld. Daarmee hebben we een concreet kader om een deel van de investeringen in het openbaar gebied te financieren. In 2023 hebben wij aan het werken met de nota invulling gegeven. De eerste bijstelling, die eind 2023 zou plaatsvinden, wordt vanwege niet ingevulde capaciteit uitgevoerd in 2024.

Inventarisatie oneigenlijk grondgebruik (snippergroen)

Voor het grondgebied van de gehele gemeente is in kaart gebracht waar oneigenlijk gebruik van gemeentegrond aan de orde lijkt. Deze inventarisatie vormt de basis voor beleid en een aanpak die in 2024 verder vorm krijgen.

6.4. Belastingen

Wat willen we bereiken?

De dienstverlening waar leges tegenover staan, is zo veel mogelijk kostendekkend en daarbij sturen wij op efficiëntie. Belastinggeld wordt opgebracht door onze ondernemers en inwoners. Daar gaan we zuinig en verstandig mee om. We benaderen de woonlasten integraal en streven ernaar om deze zo min mogelijk te verhogen en de gemeentelijke voorzieningen daarbij in stand te houden.

Daarom geven we extra aandacht aan:

- de OZB stijgt niet meer dan de inflatie. Als in een uitzonderlijk geval, vanwege zwaarwegende redenen van lokale aard, een verdere stijging noodzakelijk lijkt, kan dit uitgangspunt worden heroverwogen.
- bij het heffen van leges streeft de gemeente naar kostendekkendheid. Ontwikkelingen op het gebied van afvalstoffenheffing en rioolbelasting volgen wij nauwgezet.

Wat hebben we daarvoor gedaan in 2023?

Onderzoek lokale leges

We hebben onderzocht of de leges kostendekkend zijn en of we dat op de juiste manier berekenen. De uitkomsten van dit onderzoek zijn verwerkt in de legesverordening voor 2024. Daarin zijn ook de effecten van de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) verwerkt.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2022	Prim. Begroting 2023	Begroting 2023 (na wijziging)	Realisatie 2023
Lasten				
612 Beheer gemeentelijke gebouwen	5.845	6.088	7.210	8.284
613 Ruimtelijke ontwikkeling	5	0	0	4
639 Belastingen	739	652	713	930
640 Overige baten en lasten	204	522	7.192	260
646 Overhead	20.589	23.977	26.110	26.222
Totaal Lasten	27.381	31.239	41.225	35.700
Baten				
612 Beheer gemeentelijke gebouwen	-2.849	-3.036	-3.567	-6.408
613 Ruimtelijke ontwikkeling	0	0	0	0
638 Uitkeringen Gemeentefonds	-95.803	-93.525	-100.156	-99.569
639 Belastingen	-12.012	-12.315	-12.570	-12.940
640 Overige baten en lasten	-1.327	-1.762	-1.884	-248
646 Overhead	-543	-152	-37	-581
Totaal Baten	-112.535	-110.790	-118.215	-119.746
Resultaat voor bestemming	-85.154	-79.551	-76.990	-84.046
Toevoegingen				
613 Ruimtelijke ontwikkeling	305	0	96	96
640 Overige baten en lasten	4.259	0	3.924	3.924
641 Rekening van baten en lasten	7.093	0	0	0
Totaal Toevoegingen	11.656	0	4.019	4.019
Onttrekkingen				
612 Beheer gemeentelijke gebouwen	0	-150	-150	-150
613 Ruimtelijke ontwikkeling	-696	-200	-460	-323
640 Overige baten en lasten	-6.248	-91	-12.523	-12.156
Totaal Onttrekkingen	-6.944	-441	-13.133	-12.630
Saldo reserves	4.712	-441	-9.114	-8.610
Resultaat na bestemming	-80.442	-79.992	-86.104	-92.657

Toelichting financiële verschillen

Toelichting verschillen tussen Realisatie 2023 t.o.v. Begroting inclusief wijzigingen 2023		
Onderdeel programma 6	Verskil (€ x 1.000)	V/N (V= voordeel, N= nadeel)
<p><i>Doorbelasting</i> Betreft doorbelastingskosten ambtelijk apparaat, nadere toelichting zie programma 6.</p>	606	V
<p><i>Beheer gemeentelijke gebouwen - Sportfondsen</i> Eind 2023 is er duidelijkheid gekomen over de btw-positie van Sportfondsen Gooise Meren en zijn met terugwerkende kracht nieuwe overeenkomsten opgesteld voor de huur en voor de beheer- en exploitatievergoeding voor De Zandzee. De verwerking daarvan leidt tot € 3,4 mln. hogere lasten en € 3,3 mln. hogere baten. Daarbij is er sprake van een incidenteel voordelig btw-effect van € 546.000.</p>	446	V
<p><i>Beheer gemeentelijke gebouwen - ESCO</i> De afrekening van de ESCO leidt binnen programma 6 voor 2023 tot € 565.000 lagere lasten.</p>	565	V
<p><i>Uitkeringen Gemeentefonds</i> De laatste bijstelling van de algemene uitkering in 2023 (decembercirculaire) had per saldo een negatief effect en kon niet meer in de begroting worden verwerkt. Het negatieve effect wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een actualisatie (door de fondsbeheerder) van de maatstaf 'huishoudens met laag inkomen', een belangrijke maatstaf in het verdeelmodel van de algemene uitkering.</p>	-587	N
<p><i>Belastingen - kostenvergoeding bezwaarfase</i> De wettelijk verplichte kostenvergoeding van bezwaar- en beroepsprocedures (m.n. no-cure-no-pay) worden nooit begroot, omdat we van mening zijn dat wij juist waarderen. Deze kostenvergoedingen zijn het afgelopen jaar echter wel zeer sterk gestegen.</p>	-173	N
<p><i>Belastingen - OZB niet-woningen</i> Er is sprake van hogere opbrengsten OZB niet-woningen (eigendom en gebruik). Dit komt doordat in 2023 aanslagen over voorgaande jaren zijn opgelegd. Dit houdt onder andere verband met een groot complex waarvan de waarde vanwege de complexiteit pas laat kon worden vastgesteld.</p>	525	V
<p><i>Belastingen - toeristenbelasting</i></p>	-106	N

Er is sprake van een lagere opbrengst toeristenbelasting in 2023. Dit komt doordat definitieve aanslag over 2022 lager is dan geraamd en doordat het tarief niet is meegestegen met extra opbrengstverhoging in 2022.		
<i>Overige baten en lasten - resultaat bespaarde rente</i> Bij de actualisatie van de kapitaallasten in het 2e Voortgangsverslag is het bedrag aan te betalen rente foutief overgenomen. Hierdoor is het bedrag van de toegerekende rente voor een te hoog bedrag in de raming opgenomen.	-747	N
<i>Overige baten en lasten - incidentele baten en lasten</i> De duidelijkheid over de btw-positie van Sportfondsen betekent ook dat de gemeente in het verleden teveel uitkering heeft ontvangen voor de Spuk Sport. De correctie over de afgelopen jaren betekent een nadeel van € 628.000. De bijstelling van de Spuk Sport over 2023 heeft een nadelig effect van € 152.000.	-780	N
<i>Overige baten en lasten - saldo begrotingswijzigingen</i> Op basis van begrotingswijzigingen uit o.a. de voorjaars- en najaarsnota was een voordeel van € 7,0 mln. begroot, maar dat wordt niet apart geboekt maar meegenomen in het rekeningresultaat.	6.974	V
<i>Reservemutaties - algemene reserve</i> De feitelijke onttrekkingen, ter dekking van specifieke activiteiten, zijn gebaseerd op de gerealiseerde (lagere) uitgaven. Met name de uitgaven voor de asbestsanering van de Vondelschool en masterplan Muiden Noordwest zullen pas in 2024 plaatsvinden en leiden daardoor in 2023 tot een lagere onttrekking van € 300.000. Ook de uitgaven t.b.v. de ontwikkeling van De Vonk en veilig vlaggen zijn in 2023 lager uitgevallen dan geraamd en leiden daarmee tot een lagere onttrekking.	-300	N
<i>Reservemutaties - algemene reserve grondexploitatie</i> De feitelijke onttrekkingen, ter dekking van specifieke activiteiten, zijn gebaseerd op de gerealiseerde (lagere) uitgaven. De uitgaven voor het projectplan voor de Emmalocatie zullen deels in 2024 plaatsvinden en leiden daardoor in 2023 tot een lagere onttrekking van € 137.000.	-137	N
<i>Overige verschillen < € 70.000</i>	267	V
Totaal	6.553	V

Doorbelastingen

Realisatie 2023 t.o.v. begroting inclusief wijzigingen 2023			
Programma	Omschrijving programma	(x € 1.000)	(V= Voordeel, N=Nadeel)
1	Voor en van iedereen	-202	N
2	Kansrijk opgroeien	303	V
3	Passend wonen in een groene omgeving	326	V
4	Economisch vitaal en bereikbaar	35	V
5	Duidelijke en transparante dienstverlening	-116	N
6	Financieel gezond	606	V
Totaal doorbelastingen exploitatie		952	V
Totaal doorbelastingen investeringen		-59	N

De onderschrijding van € 952.000 (2%) op de afdelingsbudgetten (inclusief overheadkosten) wordt voornamelijk veroorzaakt doordat kosten voor eigen personeel gedekt konden worden door incidentele exploitatiebudgetten. Bijvoorbeeld (rijks)middelen voor opvang van Oekraïners, Energietransitie en Omgevingswet.

In totaal is € 59.000 (5%) minder aan uren toegerekend aan projecten en investeringen dan waar in de begroting 2023 rekening mee was gehouden. Deze lasten zijn alsnog toegerekend aan de exploitatie.